

ÆNDRINGSFORSLAG TIL »UDKAST TIL LOV OM JAGTEN«. 1919.

AF

HERLUF WINGE.

Det »Udkast til Lov om Jagten«, der skyldes et Samarbejde mellem Dansk Jagtforening, Dansk Ornithologisk Forening og Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, indeholder mange Fremskridt fra den gældende Jagtlov; de tre Foreninger fortjener al Tak. Alligevel er der mange Ønsker at fremsætte til Bedste for Dyrene. Det er sagt, at der ikke skulde være Udsigt til at opnaa mere i denne Retning, end der nu ventes opnaaet, efter »Udkastet«. Men derpaa maa man ikke tro. Allerede kan der fremsættes en Række Ønsker, der er saa selvfølgelige, at de straks burde opfyldes; tages der ikke nu Hensyn til dem, vil de blive gentagne og gentagne, indtil de tilsidst efterkommes. Spørgsmaalet er kun om Tiden; og det vilde ikke være til Skade for Landet, om det var blandt de første til at indføre skaansomme Synsmaader.

Følgende Ændringer til det foreliggende Udkast foreslaaes:

§ 17.¹⁾

I sidste Linie tilføjes som Slutning: »Børn maa ikke bruges som Klappere«.

At bruge Børn som Klappere er en Forsyndelse mod baade Børnene og Vildtet. Børn med Hoved og Hjerte i Orden vil af sig selv tage Parti for den svagere og gøre deres Bedste for at hjælpe Vildtet til at undgaa Jægerne, hvad enten det gælder Ræv eller Hare eller andet. At lokke Børn til at drive Dyrene i Døden er at gøre Vold mod Barnesindet, at kvæle Medfølelsen, en af de smukkeste Egenskaber hos Børn. Naturvenner opdrager man ikke derved, det skulde da være, at en og anden ved at se Jagten paa nærmere Hold fik Øjet op for Dyrenes Ret.

¹⁾ § 17: Umyndige kan kun erholde Jagttegn efter Forældres eller Værgers Begæring. Børn under 16 Aar maa ikke udøve Jagt uden i Følge med voksne Personer og under disses Tilsyn.

§ 19 a.¹⁾

Ordene: »og Vildgæs med Undtagelse af Graagaasen« udgaar, saa at Sætningen kommer til at lyde: »Graaspurve, Krager, Raager, Skader, Due- og Spurvehøge, Vandrefalke og Sneugler maa jages hele Aaret«.

§ 19 b.²⁾

I Stykket: »Fra 21 September til 7 April . . .« tilføjes: »Vildgæs, undtagen Graagaasen«, saa at Sætningen lyder: »Fra 21 September til 7 April: Vildgæs, undtagen Graagaasen, Skovsnepper«.

Bestemmelsen om Fredløshed for alle Vildgæs undtagen Graagaasen er optagen fra den nugældende Jagtlov; som Grund til, at ingen Fredning er foreslaaet i den nye Lov, siges, at Arterne yngler paa ikke let tilgængelige Steder langt mod Nord, og at Jagten er vanskelig. Det er en daarlig Trøst; naar man véd, hvorledes de mest utilgængelige Steder nu opsøges af Jægere mere og mere, og hvorledes Motorbaade og andre Midler har forhøjet Jægerens Evne til at komme Vildtet tillivs, kan man ikke andet end undre sig over den glubske Bestemmelse om Fredløshed; det ser nærmest ud, som om det gjaldt hurtigst muligt at faa Vildgæssene udryddede. Man burde unde dem i hvert Fald nogen Fred. Varer Jagttiden Efteraar og Vinter igennem, burde dette være rigeligt nok; tilbage blev der da en kort Fred i Foraaret inden Afrejsen mod Nord.

§ 19 b.

I Stykket:³⁾ »Fra 1 Juli til 28 Februar . . .« udgaar Ordet: »Fiskehejrer«, saa at Sætningen lyder: »Fra 1 Juli til 28 Februar: Skovskader og Graagæs«. I Stykket:⁴⁾ »Fra 11 August til 31 Januar . . .« udgaar samtidig Ordet: »Fiskehejrer«.

¹⁾ § 19 a: Graaspurve, Krager, Raager, Skader, Due- og Spurvehøge, Vandrefalke, Sneugler og Vildgæs med Undtagelse af Graagaasen maa jages hele Aaret.

²⁾ § 19 b: Efternævnte Fugle maa ikke jages eller dræbes udenfor følgende Jagttider: Fra 21 September til 7 April: Skovsnepper.

³⁾ Det omtalte Stykke lyder i Udkastet: Fra 1 Juli til 28 Februar: Skovskader, Fiskehejrer og Graagæs.

⁴⁾ Lyder i Udkastet: Fra 11 August til 31 Januar: Vadefugle (med Undtagelse af Fiskehejrer, Skovsnepper, Regnsøver, Rørdrummer, Storke, Traner, Præstekraver, Stenvendere og Klyder), Dagrovfugle (med Undtagelse af Glenter), Ring- og Hulduer.

Hejrens Fredningstid er efter den gældende Lov fra 1 Februar til 15 August; den foreslaaes nu indskrænket til Tiden fra 1 Marts til 30 Juni. Ændringen er vist fremkommen ved Uagt-somhed; med fuld Ret siger »Udkastet« om Hejren, at Tallet nødvendig skulde gaa længere ned end sket er.

§ 19b.

I Stykket:¹⁾ »Fra 11 August til 31 Januar . . .« udgaar Ordene: »Dagrovfugle (med Undtagelse af Glenter), Ring- og Hulduer«, og de samme Ord indsættes i Stykket:²⁾ »Fra 21 September til 31 Januar . . .« efter Ordet: »Drosler«. I dette Stykke indføjes ogsaa Ordet: »Maager« efter: »Lappedykkere«. Som ny Linie indføjes: »Fra 1 (eller bedre 14) November til 31 Januar: Maager«.

Efter den gældende Lov er alle Dagrovfugle fredløse med Undtagelse af Musevaagen, der er fredet fra 1 Februar til 15 September. Nu foreslaaes det at indskrænke Fredløsheden til at gælde Vandrefalk, Spurvehøg og Duehøg, at frede Glenten (der dog vist allerede er udryddet) hele Aaret og at give alle andre Dagrovfugle Fred fra 1 Februar til 10 August. Herved vil Musevaagens Fredningstid stærkt indskrænkes; Jagttiden vil begynde paa en Tid, hvor det er let at komme Musevaagen til-livs. Nogen Grund til at indskrænke Freden for Musevaagen kan ikke tænkes; som afgjort »nyttig« Fugl burde den snarere have Freden udvidet. Som Løsning af Spørgsmaalet foreslaaes at lade Musevaagen være fredet fra 1 Februar til 20 September, og samme Fredningstid burde gælde for de fleste andre af vore Dagrovfugle; nogen Fare vil ikke være forbunden dermed, tværtimod.

Skovduerne, Ringdue og Huldue, har nu Fred fra 1 Februar til 15 September; det foreslaaes i »Udkastet« at lade Freden ophøre allerede 10 August »paa Grund af deres stærke Tiltagen«. Hulduen er her i Landet nærmest en Sjeldenhed, som der er al Grund til at frede. At Ringduen, paa Grund af Duehøgens og Vandrefalkens Udryddelse, er bleven mere talrig, er sandt;

¹⁾ Se Note ⁴⁾ Pag. 14.

²⁾ Lyder i Udkastet: Fra 21 September til 31 Januar: Solsorte, Sjøggere og andre Drosler, Fasaner og Svømmefugle (med Undtagelse af Graagæs, Svaner, Svømmeænder, Taffelænder, Lappedykkere og Terner).

men at lade Jagttiden begynde 11 August, kan dog paa ingen Maade forsvares; den vilde da begynde længe inden Yngletidens Ophør. I den gældende Jagttid vil der være mere end rigelig Lejlighed til at skyde Skovduer.

De fleste Maager, kun ikke Havmaagen, er for Tiden fredlyste fra 1 Februar til 31 Oktober; Havmaagen har en kortere Fred, fra 1 Juni til 31 August; nu foreslaaes som Fredningstid for alle Arter Tiden fra 1 Februar til 20 September. For de fleste Arters Vedkommende indskrænkes Freden altsaa ret betydelig; det gøres »af Hensyn til den Skade, Maager kan forvolde«. Men at beskyldte Maagerne for at gøre nævneværdig Skade, er ganske uforsvarligt; Spørgsmaalet har været drøftet i »Svalen«s Aarsberetning for 1906. Skulde det et eller andet Sted vise sig, at Maager ved at bygge i store Kolonier fortrængte andre Fugle, er det en let Sag at faa Tallet formindsket, ved at tage Æggene. Der er ingen Grund til at vedtage Bestemmelser, der kunde udsætte vore sagesløse Maager for Fare; tværtimod, vi maa se at holde paa dem; de hører med til et dansk Billed.

§ 19b.

Stykket: »Fra 14 November til 14 Marts: Svaner« udgaar (eller mulig ændres til: »Fra 14 November til 31 Januar: Svaner. Dog er Svane-Jagt paa ferske Vande og ellers inde i Land forbudt«).

§ 19c.¹⁾

Som 2den Linie indføres Ordet: »Svaner«, som fredede hele Aaret.

Efter Jagtloven af 1894 havde alle vore tre Arter vilde Svaner Fred fra 1 Februar til 15 September; i 1900 ændredes Fredningstiden til at gælde fra 15 Marts til 15 November, hvad der var meget uheldigt; Jagttiden kom derved til at omfatte den sidste Del af Vinteren, der kan være haard at overstaa for Svanerne, og særlig for Knopsvanen, vor eneste her hjemmehørende Svane-Art, var Ændringen skæbnesvanger; Jagttiden kom nu til at strække sig ind over Yngletidens Begyndelse. I »Udkastet« er den gældende lange og uheldig liggende Jagttid for Svanerne beholdt. Bliver dette til Lov, kan det siges med

¹⁾ § 19c: »Efternævnte Fugle er fredede hele Aaret:

Sikkerhed, at vore vilde Knopsvaners Dage er talte. De tamme Svaner er ingen Erstatning.

Knopsvanen har levet i Landet siden vor Ældste Stenalder; dens Knogler er fundne blandt Affaldet paa Bopladser fra den Tid, i Maglemose og Sværdborg Mose. Om Artens Talrighed i Landet i tidligere Tid faar man et klart Indtryk gennem de Oplysninger om de kongelige Jagter i Slutningen af 17de Hundreenaar, som er samlede af H. D. Lind (i Museum, Tidsskr. for Historie og Geografi, Aarg. 1893): »Eller man (d. e. Kong Christian V med Følge) betroede sig virkelig til de salte Vover for at drage ud paa Jagt efter Svaner; de kongelige Fugle var en værdig Genstand for en Konges Jagtlyst. Der paafulgte et ikke ringe Blodbad; saaledes i August 1672, da Kongen »skød og ej løs saa tidt, han noget ramte jo«; 29 Juli 1685, da »trehundrede omtrent blev toldet af den Flok«; 21 Juli 1690, da 252 Svaner dræbtes ved Dragør, og 26 Juli 1692, da 420 Fugle fæddedes ved Gjedsør. Svanejagter blev ogsaa afholdte i Juli 1673, »ved Amagers Side«, 29 Juli 1674 ved Dragør, 29 Juli 1680 ved Salt-holm, 11 Juli 1682 paa samme Sted o. s. v. Senere Tider har fordømt disse Myrderier paa de prægtige Fugle, men Datiden mente tværtimod, at det var »artige Jagter, som formedelst deres smukke Inventioner var værd at anskue«, og da det var Kongen, som jagede, ræsonnerede man som saa:

Hvad maa den Svane-flok med glad og liflig Tunge
Den Morgen sjunget op (om Svaner ellers sjunge);
Thi det er og en Trøst, naar der opgives Aand:
At se sig falde for en kæk og ædel Haand.«

Af Tid og Sted kan det skønnes, at det har været Knopsvaner i Fælding, mere eller mindre ude af Stand til at flyve, man har jaget, og det er forstaaeligt, at den Slags Jagt har virket ødelæggende. Svane-Jagten er vedbleven til Nutiden, om end under andre Former og med mere og mere tarveligt Udbytte. Jagten drives nu udenfor Fældetiden, om Vinteren; men der er et Forhold, der gør, at den alligevel kan være særlig ødelæggende: det siges om Svanerne, at de, ligesom flere andre Fugle, ikke gerne forlader en saaret eller dræbt Kammerat, men vedbliver at flyve over ham for at lokke ham med; dette smukke Træk udnytter Jægeren; har han først skudt én Svane ud af Flokken, skal det være ham let at skyde ogsaa de andre. Man har da ogsaa naaet nu saa godt som at udrydde vore vilde

Knopsvaner; Meddelelserne om Udbyttet af de kongelige Jagter i sin Tid maa for os lyde ganske eventyrlige; nutildags er der alt i alt kun nogle faa Par vilde Knopsvaner tilbage i Landet. Netop i Københavns Omegn har Knopsvanen længst holdt ud. Fra gammel Tid har den haft et af sine vigtigste Tilholdssteder i Gentofte Sø; i en Mose ved Søens Bred, i en Aflejring, der væsenligst stammer fra Jernalderen, er dens Knogler fundne, sammen med Levninger af Skarv og Bæver blandt andet; og endnu mod Slutningen af 19de Hundredaar ynglede den her aarlig, mindst ét Par, undertiden to eller tre Par, og om For-aaret, inden Svanerne havde fordelt sig parvis til Søerne i Omegnen, kunde der i Gentofte Sø være henved 20 samlede, svømmende eller flyvende hid og did, jagende hverandre. Det var sikkert de sidste Svaner fra Gentofte, der i Februar 1912 blev skudte i Sundet udfor Hellerup; siden har ingen været at se i Gentofte undtagen paa flygtigt Gæsteri. Paa andre Søer i Egnen holdt Knopsvanen dog endnu Stand, paa Fuglesangsøen, Kildesøen, Fortundammen, Hjortekæret, Strandmølle-Aaen og enkelte andre Steder, mere eller mindre skiftende, men stadig nedad-gaaende i Tal; i 1918 var der vist ikke Unger andre Steder end i Hjortekæret.

Det er vel næsten for sent at gøre noget for at hindre Udryddelsen af vore vilde Knopsvaner; alligevel bør det forsøges at afværge Skammen. Fuldstændig Fred, efter nordamerikansk Forbilled, vilde være det bedste, og Freden maatte omfatte alle Svane-Arter; det kunde ikke forlanges, at Jægerne skulde kunne skelne Arterne; ogsaa vore Vintergæster, Pibesvane og Sangsvane, der foreløbig er noget mindre truede end Knopsvanen, maatte fredes helt; de kan fuldt vel fortjene Hensyn. Skulde det vise sig umuligt at opnaa denne ringe Indrømmelse til Svanerne, var det allermindste, der kunde forlanges: en Fredningstid for alle Svaner fra 1 Februar til 14 November og et Forbud mod Svane-Jagt paa ferske Vande og ellers inde i Land, et Forbud, der næsten udelukkende vil komme Knopsvanen tilgode.

§ 21.¹⁾

Som ny Linie indføjes: »e. Fremmede Vildt-Arter maa ikke udsættes i Landet uden Tilladelse fra Landbrugsministeriet.«

¹⁾ § 21 omhandler a) Dispensation fra Jagtloven i videnskabeligt Øjemed,

Med Indførelse og Udsættelse af fremmede Vildt-Arter bør der føres Tilsyn. Efter Naturfredningens Opfattelse er Indførelse af fremmede Arter en Forfalskning af vor Dyreverden. Men ogsaa i andre Henseender kan der voldes stor Skade; man tænke paa al den Ødelæggelse, der er voldet af Kaniner og Ræve i Australien eller af Moskusrotter i Tyskland.

§ 21.

Som ny Linie indføjes desuden: »f. Paa Statsejendom skal der saa vidt muligt sørges for, at ingen Art af Landets oprindelige vilde Fauna udryddes.«

Det kan vel ikke forlanges, at Privatmænd skal vise saa meget Storsyn, at de paa deres Grund freder Arter, der har Ord for at være skadelige, eller som kan give stor øjeblikkelig Indtægt; ingen tænker paa Fremtiden. Desto mere nødvendigt er det, at Staten tager sig af de forfulgte Dyr og i hvert Fald ikke viser sig haardhændet imod dem. For flere af de fredløse Arter er Udsigterne ellers meget mørke; naar saaledes et Odderskind for Tiden betaales med 70 Kr., en Maar med 45 Kr., o. s. v., er det klart nok, at der saa godt som er sat Præmie paa deres Udryddelse. (Under hvilken Form en Bestemmelse i denne Henseende skal indføjes i Loven, er et Spørgsmaal.)

§ 25.¹⁾

Som nyt Stykke tilføjes: »Handel med og Brugen af Fugleskind og Fjer af baade inden- og udenlandske Fugle i Mode-Øjemed er forbudt. Fra Bestemmelsen undtages dog Skind og Fjer af Husfugle: Ænder, Gæs, Høns, Fasaner, Kalkuner, Perlehøns, Paafugle, Duer og Strudse, og af Ederfugle og Ryper.«

Der har længe været talt om den skammelige Misbrug af Fugle af alle Slags til det ynkeligste Formaal, til Damepynt, og sine Steder er Hjelpen mod Ondet allerede kommen. I Nordamerika har man i 1913 faaet den strenge Lov mod Fuglepynt.

b) Dispensation fra Jagtloven for at indfange Dyr som Hjorte, Harer, Agerhøns osv. for at udsætte disse levende andetsteds, c) Fredning af visse eventuelt til Landet indførte fremmede Dyrearter, d) Forbud mod Skydning i Nærheden af Fuglekøjerne paa Fano.

¹⁾ § 25 omhandler Bestemmelser angaaende Handel med Vildt i Dagene før og efter Fredningstidernes Ophør og Begyndelse, samt Bestemmelser om Handel med udenlandsk Vildt.

I England har man været lige ved at opnaa det samme. Hos os har Spørgsmaalet sidst været fremme i Anledning af Loven om Værn for Dyr, men dengang uden Held. Nu er Tiden maa-ske moden, og Lejligheden er her, Lejlighed desuden til at begynde Samarbejde med Udlandets fremskridende Lovgivning. (Hvorledes Bestemmelserne nærmere skal være, er et Spørgsmaal; man kunde vist saa omtrent optage den nordamerikanske Lov.)

§ 28.¹⁾

Som nyt Stykke tilføjes: »Paa Helligdage er al Jagt forbudt.«

Enhver, der har det mindste tilovers for vor Dyreverden, maa ønske, at Jagt paa Helligdage maa blive forbudt; hvad der skydes og skamskydes paa Helligdagene er utroligt. Der er ogsaa noget særlig forargeligt i, at netop vore Helligdage skal være de mest pinefulde Slagtedage for Vildtet. Spørgsmaalet har tidligere været for; det var lige ved, at Forbud mod Helligdagsjagt var optaget i Jagtloven af 1894; men det glippede. Maaske nu Hensynet til Dyrene er vokset.

§ 29²⁾

(eller en ny Paragraf). Som nyt Stykke tilføjes: »Det er forbudt at bruge den Store Hornugle eller andre Ugler som Lokkefugle.«

Det er en almindelig Skik at udstille en lænket Stor Hornugle i det frie og fra et Baghold skyde de Fugle, der lokkes til af den »aparte« Skikkelse, som de vil se paa og »drille«. Det er især forbigående Rovfugle og Kragefugle, der indfinder sig, af Rovfugle mest Musevaager, aldeles sagesløse Fugle. Hele Indretningen burde forbydes; den er ganske unyttig, kun til Sport, til Fornøjelse; men det gaar stærkt ud over Fugle, som baade Naturvenner og Landmænd havde al Grund til af frede.

§ 30.³⁾

Som nyt Stykke tilføjes: »Ægte Parforcejagt i enhver Form er forbudt.«

At Parforcejagt som afgjort Dyrplageri maa være forbudt

¹⁾ § 28: »Al Jagt er forbudt fra Solens Nedgang til dens Opgang; undtaget er dog Morgen- og Aftenjagt paa trækkende Svømme- og Vadfugle.«

²⁾ § 29: »Det er forbudt til Jagt saavel paa Landjorden som paa Havet og i Fjorde og Vige at bruge kunstigt Lys.«

³⁾ § 30: »Ingen maa bruge Mynder eller Hunde af Mynderace til Jagt.«

efter Loven om Værn for Dyr, er sikkert nok; alligevel bør der i Jagtloven være givet udtrykkeligt Forbud mod virkelig Parforcejagt i alle Former.

§ 31.¹⁾

I første Linie efter Ordene: »Brugen af Sakse« indføjes: »derunder ogsaa Pælesakse.«

For at undgaa Tvetydighed og Misforstaaelse (ved Udtryk brugte i § 33) bør Pælesakse udtrykkelig nævnes som forbudte.

§ 31.

Som Slutning tilføjes: »Brugen af Net udspændte over Stranden til Fuglefangst ligeledes.«

Blandt Fangstredskaber, der ikke kan tillades, var det sikkert bedst at nævne Net til Fuglefangst udspændte over Stranden. De bruges vist ikke hos os endnu, men kunde let vinde Indgang fra den holstenske Vestkyst; hvor de er i Brug. Maa-ske er der andre Fangstredskaber, som burde mindes. Desværre er det vel neppe muligt at hindre Fangst af Dykænder i Garn. (?)

§ 32.²⁾

I 1ste og 2den Linie udgaar Ordene: »Fosformoes for Krager. Desuden undtages«, saa at Stykket lyder: »Det er forbudt at udsætte Gift. Undtaget herfra er dog Gift, som udsættes for Rotter og Mus . . .«

Til »Udkastets« gode Sider hører, at Brugen af Gift er forbudt; men al Glæde herover forstummer ved Bestemmelsen om, at Brugen af Fosformoes dog er tilladt; Hensigten skal være især at bruge den mod Krager, der siges at være saa talrige og skadelige, at Midlet neppe foreløbig kan undværes. Fosformoes er en af de stærkest virkende Gifte; omkring en enkelt »Anretning« skal kunne findes en hel Flok døde Krager. At bruge saadanne Midler mod Kragerne (og vel mange andre Dyr, der

¹⁾ § 31: »Brugen af Sakse udenfor Gaard, Gaardsplads og dermed i Forbindelse staaende indhegnet Have og Lystanlæg er forbudt. Dog er det tilladt i Søer, Aaer og Bække og andre lignende Vande at sætte Oddersakse af den eller de tilstødende Grundejere, hvem Retten til at drive Fiskeri alene tilkommer. Brugen af Vildtsnarer, Limpinde og Doner er forbudt.«

²⁾ § 32: »Det er forbudt at udsætte Gift. Undtaget herfra er dog Fosformoes for Krager. Desuden undtages Gift, som udsættes for Rotter og Mus, men Giften skal anbringes saaledes, at større Dyr ikke kan faa Adgang til den.«

lokkes af Anretningen) er aldeles uforsvarligt og unødvendigt. At regne Kragerne for særlig skadelige Fugle, er en gammel, indgroet Jæger-Overdrivelse, som Gang paa Gang er modbevist; Affald af alle Slags er og bliver Kragernes vigtigste Føde. Alle-rede er Kragerne i stærk Tilbagegang; de er tilsyneladende paa Vej til at faa samme Skæbne som Ravnen, der blev lagt særlig for Had og i Løbet af kort Tid var udryddet, til Gavn for ingen, til Skam for os alle.

§ 35.¹⁾

Det bør undersøges, om der lader sig gøre noget for at hindre eller dog indskrænke Skydning med Hagl ind i Fugleflokke.

Et Utal af Dyr »anskydes« mellem Aar og Dag; de slipper fra Jægeren, men i mere eller mindre lemlæstet Tilstand. Meget »Anskydning« er nødvendig knyttet til Jagt; men en af de vigtigste Kilder kunde dog maaske stoppes til en vis Grad: den Skik at skyde med Hagl ind i Fugleflokke. Meget lader der sig vist ikke udrette for Tiden; dog var det tænkeligt, at man allerede kunde opnaa Forbud mod at skyde ind i Flokke af Ryler eller andre Smaafugle paa Stranden. Ønsker i denne Henseende vil forstaaes af den, der har set Maager svømme afsted i Stranden med overskudte Vinger, dømte til at sulte ihjel, eller som har set Vildænder ligge paa Isen i Øresund paa samme Plet flere Dage og Nætter igennem, af og til forgæves prøvende at rejse sig, indtil endelig Døden langt om længe er kommen.

¹⁾ § 35: »Nedstikning af Fasaner er forbudt.«